

Til lovforslag nr. L 275. Betænkning afgivet af Det Energitpolitiske Udvalg den 11. maj 2000

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om elforsyning

(Udledning af miljøvenlig elektricitet m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til miljø- og energiministeren, som denne har besvaret skriftligt. Nogle af udvalgets spørgsmål til miljø- og energiministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget en skriftlig henvendelse fra Dalum Papir A/S og en skriftlig og en mundtlig henvendelse fra Indukraft.

Der er af miljø- og energiministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Dansk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) hilser med stor tilfredshed, at det konstruktive samarbejde fra energireformen af 3. marts 1999 fortsætter i reformopfølgningen af 22. marts 2000, der er udmøntet i lovforslagene nr. L 155, L 239, L 240, L 241 og L 275 samt opfølgningen af biomasseaftalen og det grønne energimarked.

For en ordens skyld skal mindretallet dog tage forbehold for afsnittet »Sikring af varmepriser«, hvor der efter mindretallets mening fejlagtigt er anvendt ordet »skal« i stedet for »kan«.

Det samlede resultat af reformopfølgningen er særdeles tilfredsstillende set i lyset af de mange forskelligartede hensyn, lovforslagene skal ses i forbindelse med. Ligeledes vejer det tungt i mindretallets strategiske overvejelser, at alle de

gamle partier er enige om nogle markedsorienterede principper.

Ligesom der i liberaliseringen af elforsyningen er givet miljø- og energiministeren mange bemyndigelser for i samarbejde med forligspartierne at smidiggøre gennemførelsen, er der i udmøntningen af reformopfølgningen ligeledes givet mange bemyndigelser, for at ministeren sammen med forligsparterne skal sikre, at de fælles hensigter i forliget kan gennemføres så hensigtsmæssigt som muligt.

Efter elforsyningsloven skal de kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser ske efter rimelige, objektive og ikke-diskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til.

Mindretallet forventer, at Energitilsynet effektivt vil sikre, at ellovens principper for tarifiering af net- og systemtjenester bliver overholdt, således at egenproducenterne alene kommer til at betale for de omkostninger, som disse påfører systemet.

Et andet mindretal inden for flertallet (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) er tilfreds med, at udledningen af meromkostningerne for udbygningen med vedvarende energi fordeles forholdsmæssigt mellem Øst- og Vestdanmark, som SF var med til at sikre ved tillægsaftalen af 17. november 1999, nu bliver gennemført. Det er SF's opfattelse, at det er en fælles opgave for samfundet som helhed at sørge for udbygningen af vedvarende energi og betalingen for det.

Det fremgår af elreformaftalen af 3. marts 1999, at alle elforbrugere er forpligtet til at købe en stigende andel strøm fra vedvarende energi. Der er i første omgang fastlagt en kvote på 20 pct. af elproduktionen inden udgangen af 2003.

SF lægger afgørende vægt på, at lovforslaget ikke giver mulighed for, at nettoprincippet lægges til grund ved beregning af den mængde VE-beviser, som alle elforbrugere i forhold til elforbruget har pligt til at aftage. Lovforslagets § 8 a, stk. 3-5, vil således ikke finde anvendelse i relation til de regler, der knytter sig til VE-beviser. Egenproducenten vil dog naturligvis kunne erstatte pligten til at erhverve VE-beviser i det omfang, der i forvejen produceres VE-elektricitet, for hvilken der modtages VE-beviser, idet VE-beviserne i disse tilfælde allerede er erhvervet.

Et tredje mindretal inden for flertallet (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) bemærker, at CD ikke var deltager i det samlede forlig om energireformen af 3. marts 1999, da CD ikke kunne stemme for den del af forliget, der lægger loft over elværkernes CO₂-udledning. CD udtrykker imidlertid sin tilfredshed med deltagelsen i og samarbejdet om den efterfølgende reformopfølgningssaftale af 22. marts 2000.

Aftalen indeholder lovforslag nr. L 155, L 239, L 240, L 241 og L 275 samt opfølgning af biomasseaftalen og det grønne energimarked.

Efter elforsyningsloven skal de kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser ske efter rimelige, objektive og ikke-diskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til.

CD forventer, at Energitilsynet effektivt vil sikre, at ellovens principper for tarifiering af net- og systemtjenester bliver overholdt, således at egenproducenterne alene kommer til at betale for de omkostninger, som disse påfører systemet.

Et *mindretal* (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) vil ved 3. behandling stemme hverken for eller imod lovforslaget. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Lovforslaget er en udmøntning af elreformen samt aftalen om reformopfølgningen af 22. marts 2000 mellem regeringen og et flertal af Folketingets partier, som Dansk Folkeparti ikke har tilsluttet sig.

Dansk Folkeparti har ikke været med til at pålægge elforbrugere de pristillæg på el fra blandt andet vindmøller, som lovforslaget forudsætter

skal fordeles mellem Øst- og Vestdanmark. Der udestår i øvrigt væsentlige beløb til eventuel kommende udligning, som der endnu ikke er taget stilling til. Det vil betyde, at en samlet udligning for miljøvenlig el vil udgøre et beløb, der ligger langt over en milliard kroner om året på landsplan.

Dansk Folkeparti finder, at der burde foreligge beregninger, der viser, om de 500 mio. kr., som elforbrugere i Østdanmark belastes med om året, er en korrekt og fair fordeling af byrden.

Dansk Folkeparti mener i øvrigt ikke, at det er samfundsøkonomisk forsvarligt at prioritere tilskud til produktion af vindmølle-el højere end midler til for eksempel den danske sundhedssektor, ældre eller andre grupper i samfundet, hvor der er stort behov for at få tilført yderligere økonomiske midler.

Det foreslås i aftalen tillige, at etablering af nye biomasseværker og havvindmøller kan udbydes i licitation. Det er for så vidt positivt, men da den kommende meget store elproduktion fra disse værker ikke skal afsættes til rene markedspriser, betyder det en yderligere elprisstigning, og at tvangsaftaget af prioriteret strøm stiger, jf. svarene på spørgsmål 6 og 7, som er optrykt i bilaget til betænkningen.

Elreformen har medført store problemer for de industrielle egenproducenter af strøm, der bliver pålagt meget store meromkostninger i forbindelse med elreformens pligtaftag af prioriteret strøm.

Lovforslaget med ændringsforslag indebærer, at afregningsprincipperne ændres, men der er stadig store meromkostninger for egenproducenterne i forbindelse med aftaget PSO-strøm.

Man skal tillige være opmærksom på, at de lettelser, der opnås på dette område, økonomisk skal bæres af de øvrige forbrugere.

Flaskehalsproblemerne i de kollektive net skal løses på en fornuftig måde, således at netkapaciteten udnyttes fuldt ud. Det skal ikke være muligt at forhindre tredjepartsadgangen til nettene, da konkurrencen på det frie elmarked dermed sættes ud af kraft, og dette medfører uacceptable prisstigninger. Derfor er Dansk Folkeparti positiv over for, at der nu sker en regulering på dette område.

Et *andet mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod

ændringsforslag nr. 1 og for ændringsforslag nr. 2 og 3.

Enhedslisten kan ikke støtte lovforslaget, fordi det yderligere fritager industrivirksomheder for at bidrage til betalingen for miljøvenlig strøm, fordi udbygningen af havvindmøller med lovforslaget underlægges rene udliciteringsregler og ikke baseres på samfundsstyring og inddragelse af borgergrupper og kommuner, og fordi lovforslaget konfirmerer en fortsat satsning på biomasseaftalen, hvor afbrænding af halm er central, i modstrid med Enhedslistens målsætning om omstilling af landbruget til økologisk drift, hvor der ikke er halm i overskud. Biomasseplanen blokerer for den nødvendige omstilling og burde i forlængelse af dens manglende succes i stedet være droppet.

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til § 1

Af *miljø- og energiministeren*, tiltrådt af *et flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

1) I den under *nr. 1* foreslåede § 8 a indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Miljø- og energiministeren kan endvidere fastsætte regler om, at elforbrugere, der producerer kraftvarme på naturgas eller andre miljøvenlige brændsler, såfremt de lader deres forpligtelse til at aftage miljøvenlig elektricitet beregne i forhold til deres totale elforbrug, kan modregne den del af deres elproduktion, som de selv forbruger, i aftagepligten.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 5 og 6.

Af *miljø- og energiministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

2) I det under *nr. 1* foreslåede § 8 a, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »på datoen for dette lovforslags fremsættelse« til: »den 12. april 2000«.

3) I den under *nr. 1* foreslåede § 8 a indsættes efter stk. 5, der bliver stk. 6, som nyt stykke:

»Stk. 7. En elproducent, hvis aftagepligt for miljøvenlig elektricitet beregnes efter stk. 4, som ønsker at afhænde en del af sin elproduktion, kan kun opnå den i § 58 fastsatte afregningspris for den del af produktionen, der overstiger producentens totale forbrug af elektricitet.«

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

I lovforslaget er der foreslået en bemyndigelse til miljø- og energiministeren til at udstede regler, der fremover under visse betingelser lader pligten til at aftage miljøvenlig elektricitet være afhængig af den mængde elektricitet, som en egenproducent aftager fra nettet – det såkaldte nettoprincip.

For egenproducenter, der anvender naturgas eller andre miljøvenlige brændsler, foreslås det med ændringsforslaget, at disse producenter som alternativ til nettoprincippet får adgang til at modregne den miljøvenlige elektricitet, som de selv producerer og forbruger, ved beregningen af deres forpligtelse til at aftage miljøvenlig elektricitet efter § 8, stk. 1.

Ved anvendelsen af nettoprincippet ville disse producenter skulle aftage miljøvenlig elektricitet i forhold til deres nettoforbrug, uanset at de måske allerede via deres egenproduktion forholdsmæssigt bidrager mere til den miljøvenlige elproduktion, end deres totalforbrug af elektricitet tilsiger.

Bestemmelsen i ændringsforslaget til nyt § 8 a, stk. 4, giver derfor mulighed for, at der kan udstedes regler, hvorefter elforbrugere, der producerer kraftvarme på naturgas eller andre miljøvenlige brændsler, ved beregningen af deres forpligtelse til at modtage miljøvenlig elektricitet kan modregne den del af deres elproduktion, som de selv forbruger. Det er dog en forudsætning for anvendelsen af den foreslåede bestemmelse, at den enkelte egenproducents forpligtelse til at aftage prioriteret elektricitet beregnes på baggrund af dennes totale forbrug af elektricitet.

Som følge af ændringsforslaget vil ejerne af anlæg på naturgas og andre miljøvenlige brændsler kunne opnå en besparelse på i størrelsesordenen 50 mio. kr. om året. De økonomiske konsekvenser af ændringsforslaget antages derfor at øge udgiften til miljøvenlig elektricitet for de øvrige forbrugere med 0,15 øre pr. kWh.

Til nr. 2

Da lovforslaget er fremsat den 12. april 2000, er der alene tale om en redaktionel ændring, som vil gøre det vedtagne lovforslag mere læsevenligt.

Til nr. 3

Bestemmelsen sikrer, at egenproducenten, samtidig med at producenten har adgang til i af-tagepligten at modregne den del af egenproduktionen, som egenproducenten selv anvender, kan afregne den egenproduktion, der overstiger det totale egetforbrug, efter § 58. Der vil således ikke kunne opnås afregningspris efter § 58 for

den del af produktionen, der dækker egetforbrug ud over pligtaftaget. Bestemmelsen fastlægger en administrativ enkel metode til at adskille den del af produktionen, der dækker egetforbrug, og den del af produktionen, som sælges til nettet. Det sikres herved, at egenproducenten ikke alene anvender den efter tidstariffen mindst værdifulde produktion til at dække pligtaftaget.

Martin Glerup (S) fmd. Helge Mortensen (S) Henning Gjellerod (S) Lis Greibe (S)

Erik Mortensen (S) Anni Svanholt (SF) Ebbe Kalnæs (CD) Dorit Myltoft (RV)

Søren Kolstrup (EL) Peter Hansen-Nord (V) Harald Kjøller (V) Helga Moos (V)

Kim Andersen (V) Gitte Seeberg (KF) Henriette Kjær (KF) Aase D. Madsen (DF) nfm.

Kim Behnke (FRI)

Kristeligt Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål til miljø- og energiministeren og dennes svar herpå optrykt efter ønske fra udvalget

Spørgsmål 6:

Vil ministeren oplyse, om der vil blive fastsat en øvre grænse for, hvor mange procent prioriteret el den almindelige husholdningselforbruger tvangsmæssigt skal aftage? Dette set på baggrund af, at produktionen af den dyre prioriterede el vil være stærkt stigende i de kommende år.

Svar:

Efter elforsyningsloven er det et princip, at de danske elforbrugere skal aftage en forholdsmæssig andel af den miljøvenlige elektricitet, som net- og systemansvaret er forpligtet til at aftage fra producenterne. Dette system indebærer, at producenterne kan være sikre på at kunne afsætte den miljøvenlige elektricitet til priser, som på forhånd er fastlagte. Jeg har ikke planer om at foreslå elforsyningsloven ændret på dette punkt, og loven giver ingen mulighed for at fastsætte en øvre grænse for de mængder, der skal aftages. En sådan ændring ville skade udbygningen med miljøvenlig elproduktionskapacitet, ligesom den vil ramme de producenter, der har investeret i miljøvenlig elproduktion i tillid til de gældende afregningsregler.

Elreformaftalen og elløven har på længere sigt den konsekvens, at en del af den miljøvenlige elektricitet skal sælges på almindelige markedsvilkår. Forbrugerne får ingen særlig pligt til at aftage denne, men skal til gengæld erhverve en vis mængde VE-beviser.

Spørgsmål 7:

Vil ministeren oplyse, om der fremover fastsættes en øvre grænse for den stigende mængde prioriteret el, som industrien og erhvervslivet tvangsmæssigt skal aftage på landsplan?

Svar:

Bortset fra de særlige regler om reduktion i betaling for forbrugere over 100 GWh, som findes i elforsyningslovens § 9, er der efter elforsyningsloven ingen mulighed for at begrænse mængden af miljøvenlig elektricitet eller udgif-

ter hertil i forhold til erhvervslivet. Jeg har ingen planer om at foreslå indførelse af en sådan grænse og henviser i øvrigt til min besvarelse af spørgsmål 6.

Spørgsmål 30:

Ministeren anmodes om at kommentere det materiale, udvalget har modtaget fra Indukraft i forbindelse med foretræde for udvalget den 3. maj 2000, jf. L 275 – bilag 21.

Svar:

Jeg har fra udvalget modtaget en række plancher, som Indukraft har udleveret til udvalget. Plancherne giver mig anledning til følgende bemærkninger:

Indukraft ønsker, at egenproducenterne får reduktion i pligten til at erhverve VE-beviser. Det fremsatte lovforslag vedrører imidlertid en reduktion i egenproducenternes pligt til at aftage og betale for en mængde el, som de ikke har brug for, fordi de allerede producerer denne. Denne situation kan ikke sammenlignes med pligten til at erhverve VE-beviser. En reduktion ville efter min opfattelse forudsætte, at egenproducenterne producerede VE-elektricitet på deres anlæg. Såfremt dette er eller bliver tilfældet, vil egenproducenterne modtage VE-beviser for deres produktion og disse kan naturligvis erstatte pligten til at købe VE-beviser. Det er i øvrigt ikke korrekt, at betydningen af nettoprincippet bortfalder om to år. Der vil ske en langsom indfasning af VE-beviserne efter år 2002, men en stor del af den miljøvenlige elproduktion, vil få en garanteret afregningspris i de næste 10 år og hermed have karakter af miljøvenlig elproduktion, som egenproducenterne med lovforslaget får mulighed for at aftage mindre af.

Indukraft ønsker, at loven sættes i kraft med virkning fra 1. januar 2000. Lovforslaget kan ikke træde i kraft med tilbagevirkende kraft. Jeg henviser i øvrigt til min besvarelse af spørgsmål 27 til lovforslaget.

Indukraft ønsker at få den garanterede afregningspris for den producerede el samtidig med at

nettoprincippet anvendes. Jeg skal her henvise til besvarelsen af spørgsmål 33.

Indukraft foreslår dernæst, at udstedelse af nærmere regler sker efter høring af Folketingets Energipolitiske Udvalg. Jeg skal her henvise til, at jeg tidligere i forbindelse med behandlingen af den ny elforsyningslov, jf. min besvarelse af spørgsmål nr. 107-135 (L 234 – bilag 73) af 17. maj 1999, tilkendegav, at uanset det ikke følger direkte af de enkelte bemyndigelsesbestemmelser, vil jeg orientere Folketingets Energipolitiske Udvalg inden udstedelse af de nærmere regler af politisk interesse i relation til udmøntning af reformaftalen.

Indukraft anfører, at produktion fra egenproducenter er 100 pct. miljørigtig. Det er rigtigt, at industriel egenproduktion baseret på kul og olie er lidt mere miljøvenlig end den kulkraftbaserede produktion på de centrale kraftværker. Den olie- og kulbaserede egenproduktion er imidlertid ikke nær så miljøvenlig som den miljøvenlige elproduktion, der primært består af vedvarende energi og naturgasbaseret, decentral produktion. Den stadigt stigende anvendelse af naturgas på de centrale værker vil på sigt bevirke, at der ikke er nogen miljømæssig fordel ved industriel egenproduktion baseret på kul og olie.

Indukraft fremlægger en række grafer, som viser udviklingen i de priser og tariffer, som gælder for Aarhus Oliefabrik. Aarhus Kommuneale Værker har bekræftet det fremlagte materiale idet det bemærkes, at der for år 2000 er tale om budgetterede tal. Elforsyningsvirksomhederne kan i henhold til elforsyningsloven alene indregne de nødvendige omkostninger og kan i nettarriffen kun opkræve de omkostninger, som den pågældende kunde giver anledning til. Jeg henviser i den forbindelse til min besvarelse af spørgsmål 31.

De omfattende strukturændringer i elsektoren som følge af bodelingen i forbindelse med elreformen kan i øvrigt gøre det vanskeligt at sammenligne tariffer før og efter 1. januar 2000. Det fremgår af materialet fra Aarhus Oliefabrik, at virksomheden ikke har betalt net- og systemomkostninger før 1. januar 2000. Der har ikke tidligere været fastsat regler på dette område, og der har været forskellig praksis i de forskellige elforsyningsområder. Efter 1. januar 2000 skal virksomheden efter den nye elforsyningslov under alle omstændigheder i lighed med alle andre for-

brugere betale for de ydelser, den modtager fra nettet.

Spørgsmål 31:

Ministeren bedes redegøre for nettarriffen for egenproduktionen, dvs. tariffen for den strøm, som produceres og anvendes lokalt og som derfor ikke sendes ud på nettet.

Svar:

Som det fremgår af elforsyningslovens § 73, skal de kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser ske efter rimelige, objektive og ikkediskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til. For så vidt angår nettarriffer, kan der således kun opkræves omkostninger, som den pågældende elforbruger påfører elsystemet. Der kan derfor ikke opkræves nettarif fra en elforbruger, som er totalt afkoblet fra det kollektive elforsyningssystem, og som ikke har mulighed for at udveksle elektricitet gennem det kollektive net eller for at trække på det samlede elsystems kapacitet.

Hvis en egenproducent imidlertid ønsker at have mulighed for at kunne benytte de kollektive elforsyningsnet til backup – f.eks. i en situation, hvor producentens eget elproduktionsanlæg bryder ned – til eludveksling m.m., skal egenproducenten naturligvis betale de omkostninger, som denne benyttelsesret påfører det samlede elsystem. Der kan således i denne situation være tale om betaling til sikring af, at den fornødne effekt til forsyning af egenproducenten altid er til stede samt betaling til udgifter til etablering, drift og vedligeholdelse af et net, der gør det muligt at transportere elektriciteten frem til egenproducenten.

Inden for de skitserede principper er det de kollektive elforsyningsvirksomheder, der fastlægger den konkrete tarifiering over for deres kunder. Energitilsynet spiller en central rolle med hensyn til at sikre, at ellovens principper for tarifiering af net- og systemtjenester bliver overholdt. Energitilsynet har således mulighed for at gribe direkte ind, hvis tarifieringen er i strid med loven. Derimod har jeg ikke mulighed for gennem bekendtgørelse m.v. at detaljestyre elforsyningsvirksomhedernes tariffer.

Ud over udgifterne til drift af elnettet skal de kollektive elforsyningsvirksomheder opkræve dækning for omkostninger til de offentlige ser-

Bilag til bet. o. lovf. vedr. elforsyning

viceforpligtelser, jf. ellovens § 9, stk. 1. Disse omkostninger vedrører dels udgifter i forbindelse med den miljøvenlige elproduktion, dels generelle udgifter til almene samfundsmæssige opgaver, herunder opretholdelse af forsyningsikkerheden.

Med lovforslaget gives egenproducenterne adgang til en reduktion i pligten til at aftage miljøvenlig elektricitet og hermed en reduktion i de omkostninger, der naturligt knytter sig hertil. Udgifterne hertil udgør langt den største del af omkostningerne til de offentlige serviceforpligtelser.